

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Elisabeth Nesheim-Hauge, 75531606

Dispensasjon - fornying av 132 kV kraftledning - Sommervatnet naturreservat - Statnett - Evenes kommune

Viser til brev datert 2. april 2020 angående søknad om dispensasjon fra verneforskriften i Sommervatnet naturreservat i Evenes kommune og tilleggsopplysninger sendt pr epost 1. september 2020.

Vedtak

Statnett SF gis dispensasjon fra verneforskriften for Sommervatnet naturreservat for fornying av 132 kV kraftlinje i tråd med konsesjon gitt av NVE 12. mars 2020. Vedtaket gis med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Dispensasjonen gjelder:

- ✓ fjerning av eksisterende stålmaster med tilhørende mastefundamenter ned til 20 cm under marknivå
- ✓ fjerning av eksisterende luftledning og toppliner
- ✓ strekking av ny luftledning og to toppliner
- ✓ påsetting av fugleavvisere på begge topplinene
- ✓ nødvendig ferdsel (i luft og terreng) for å utføre overnevnte arbeid

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fra 01.08.2021 til 15.04.2022 og 01.08.2022 til 31.12.2022.
- Arbeidet skal begynne tidligst 1. august, helst etter 15. august.
- Arbeidet begrenses til linjestrekning angitt i søknad.
- Arbeidet skal utføres på en slik måte som skaper minst mulig forstyrrelser for hekkende fugl og annen fauna i området.
- Det skal settes på fugleavvisere på begge topplinene.
- Dispensasjonen gjelder nødvendig antall turer med helikopter i løpet av august og september.
- Ferdsel i terreng begrenses til ferdsel til fots.

- Toppdekket fra etablering av nytt fundament i Myrvatn naturreservat skal brukes for å dekke gropene etter de fjernede fundamentene i Sommervatnet naturreservat.
- MTA-planen skal inneholde risikovurdering av sprengningen av mastefundament, samt eventuelle tiltak.
- Skogrydding skal gjøres etter NVE sin veileder Skogrydding i kraftledningstraséer.

Generelt

Arbeid i Myrvatn og Sommervatnet naturreservat bør samkjøres og skje på samme tidspunkt for å redusere samlet belastning.

De som skal utføre arbeidet må bli gjort kjent med at området er vernet som naturreservat og de vilkår som følger denne tillatelsen.

Klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Fylkesmannen i Nordland.

Bakgrunn

Statnett søker dispensasjon fra verneforskriften for Sommervatnet naturreservat for gjennomføring av nødvendige tiltak i sammenheng med fornyingen av en 132 kV kraftlinje mellom Kvandal og Kanstadbotn. I reservatet skal eksisterende mast fjernes, og det skal strekkes nye toppliner og luftledninger til en ny mast som settes opp i Myrvatn naturreservat i Troms og Finnmark. Det søkes om bruk av helikopter og ferdsel til fots i terreng for å utføre arbeidet og om tillatelse til videre drift og vedlikehold av ledningen.

Masta vil bli revet ved bruk av helikopter og sprengladninger for å unngå bakketransport. Masten vil bli felt i retning bort fra elva. Tilhørende massefundamenter vil bli fjernet ned til 20 cm under marknivå og fraktet ut med helikopter. Toppdekket fra etablering av nytt fundament kan bli brukt for å dekke gropene etter de fjernede fundamentene, og vil bli flyttet ved hjelp av helikopter. Fjerning av eksisterende luftledning og toppliner, og strekking av ny luftledning og to toppliner vil bli gjort med helikopter, spole og vinsj som står utenfor reservatet. Påsetting av fugleavvisere vil bli gjort uten å berøre bakken ved bruk av en linevogn. Ved fornyingen av kraftlinja vil kabelgata bli 2 meter bredere enn det den er i dag.

Arbeidet med masta og kablene må skje mellom april og september på grunn av restriksjoner på perioder en kan koble fra strømmen på dagens ledning. Totalt er det snakk om ca. 15-20 dagers arbeid, fordelt på flere perioder i både Myrvatn og Sommervatnet naturreservat. Statnett planlegger å samkjøre arbeidet i Myrvatn og Sommervatnet naturreservat. Fylkesmannen i Troms og Finnmark er forvaltningsmyndighet og behandler søknaden for Myrvatn naturreservat. Det trengs gravemaskin for å etablere nytt mastefundament, og kjøring i Myrvatn naturreservat vil avhenge av de klimatiske forholdene. Rivning av gammel mast og liner, og etablering av ny mast samt linestrekking skal starte senest mulig i august for å unngå påvirkning på fuglelivet. Denne prosessen skal starte i 2021 eller 2022, avhengig av når nytt mastefundament i Myrvatn naturreservat etableres.

Statnett har vurdert andre løsninger for fornyingen av kraftledningen og kommet frem til at det omsøkte tiltaket er den beste løsningen. De påpeker at uansett valg av løsning, vil det være nødvendig å rive dagens ledning gjennom reservatet.

Begrunnelse

Kunnskapen om naturverdiene i Sommervatnet naturreservat er godt kjent. Verneverdiene i naturreservatet er knyttet til bevaring av et viktig våtmarksområde med den naturlige tilhørende vegetasjon og dyreliv.

Sommervatnet naturreservat inngår i et større våtmarkssystem med flere verneområder både i Nordland og Troms. Våtmarkssystemet er blant de mest varierte og produktive i Nordland og alle verneområdene fikk samlet status som internasjonalt viktig Ramsar-område i 2011.

Sommervatnet grenser i øst mot et åpent myrområde, men omgis ellers av frodig, delvis forsumpa løvskog. Vatnet er næringsrikt, og på grunn av at store deler er dekt med tett vegetasjon er området attraktivt for flere krevende og til dels sjeldne våtmarksfugler. Reservatets biologiske funksjon og betydning må sees i sammenheng med det tilgrensende området i Troms.

Sommervatnet ble sist kartlagt i 2009 av Miljøfaglig utredning. Selve vannet er registrert som kalksjø, og det ble registrert flere rødlistede plante- og fuglearter i denne naturtypen. Området rundt masta er en del av naturtypen kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti.

Det ble utført en befaring i de to naturreservatene av Fylkesmannen i Nordland og Fylkesmannen i Troms og Finnmark 12.08.2020. Kantsonen av elva der det gamle mastepunktet skal rives (Sommervatnet naturreservat) og det nye skal settes opp (Myrvatn naturreservat) ble undersøkt. Begge områdene består av fastmark der det tidligere har stått skog. Vegetasjonen under kabelgaten var rik, men det ble ikke registrert noen rødlista arter. Naturtypen der det skal etableres nytt mastepunkt har samme artssammensetning som naturtypen der det gamle mastepunktet skal rives. Dermed skal toppdekket fra etablering av nytt fundament også brukes for å dekke gropene etter de fjernede fundamentene som et tiltak for å forhindre varige spor i terrenget.

Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene og mulige effekter vurderes som tilstrekkelig til at det ikke er lagt vekt på føre-var-prinsippet.

Tiltaket har i samarbeid med Fylkesmannen i Nordland og i Troms og Finnmark blitt tilrettelagt for å minimere belastningen på verneverdiene under arbeidet. Arbeidet med rivning av gammelt mastepunkt og liner, samt strekking av nye liner skal samkjøres i begge reservatene og skal startes senest mulig i august. Ved denne fremgangsmåten vil en forkorte perioden med forstyrrelser i hekketiden i Sommervatnet naturreservat. Det skal utarbeides en detaljert miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan) som skal sendes på høring til Fylkesmannen. De nøyte planlagte driftsmetodene og det korte tidsrommet vil gjøre at tiltaket gir en forholdsvis lav belastning på verneverdiene i anleggsperioden.

Arbeidet er en fornying av en eksisterende kraftlinje inne i reservatet. Det vil dermed ikke flyttes et nytt teknisk inngrep inn i reservatet. De nye luftledningene og topplinene vil ligge i samme høyde eller høyere enn det de gjør i dag. Sweco påpeker i sin konsekvensutredning at det er en fordel at ledningene går høyere, da de vil gå over hovedtrekktruten innad i våtmarkssystemet. Det skal også settes på fugleavvisere på begge topplinene for å unngå kollisjon. Kabelgata som skal ryddes for vegetasjon vil også på noen områder bli bredere enn det den er i dag. På grunn av at kraftlinjene for det meste går over vannet vil andelen skog som må fjernes være marginal.

På dette grunnlaget mener vi at den vedvarende samla belastningen på naturreservatet ikke vil være større enn det den er i dag.

Fylkesmannen kan gjøre unntak fra fredningsforskriften for arbeider av vesentlig samfunnsinteresse, når tiltaket betraktes som nødvendig. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Ledningen mellom Kvandal og Kanstadbotn er en av tre ledninger som forsyner nordre Nordland og Sør-Troms. Den nærmer seg tidspunkt for reinvestering, og den er også for svakt dimensjonert for klimaet den står i. Det omsøkte tiltaket er nødvendig for å kunne utføre den planlagte fornyelsen av ledningen og mastene. Alternative løsninger har vært ute på høring, og det omsøkte tiltaket ble sett som det beste alternativet. Tiltaket betraktes dermed som nødvendig.

Grunnet vesentlig samfunnsmessig betydning ser vi ikke at en tillatelse vil medfølge en negativ presedensvirkning.

For å begrense negative virkninger på naturverdiene er det satt en del vilkår for tillatelsen. Forutsatt at vilkårene følges vil inngrepet gjennomføres på en måte som ikke forringer verneverdiene vesentlig og vi gir derfor dispensasjon.

Lovgrunnlag

Sommervatnet naturreservat ble vernet 19. desember 1997. Fylkesmannen i Nordland er forvaltningsmyndighet. Den fullstendige verneforskriften for området er tilgjengelig på www.lovdata.no. Følgende bestemmelser er vedlagt i saken:

Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv (§ IV)

For reservatet gjelder at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte forhold, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, opplag av båter, hensetting av campingvogner o.l., framføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veger, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, nyplanting, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende (§ V pkt 3)

Videre gjelder at *motorisert ferdsel til vanns og til lands samt lavtflyging under 300 m er forbudt (§ V pkt 4).*

Forvaltningsmyndigheten kan også gjøre unntak dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig (punkt VIII). Det kan også gjøres unntak dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (naturmangfoldloven § 48, jamfør § 77 annet punktum).

Naturmangfoldloven §§ 8-12 er brukt som retningslinjer for vår vurdering.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Elisabeth Nesheim-Hauge
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Evenes kommune	Postboks 43	8539	Bogen i Ofoten
Statskog Fjelltjenesten	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS